

EXPUNERE DE MOTIVE

la Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații privind completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.136/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice

I. Piața furnizării accesului la bucla locală

Bucla locală este circuitul fizic care face legătura între punctul terminal al rețelei aflat la punctul de prezență al abonatului și repartitorul principal dintr-o rețea publică de telefonie fixă sau un element echivalent dintr-o rețea publică de comunicații electronice. Circuitul fizic poate fi realizat din: fire metalice torsadate, cablu coaxial, fibră optică etc.

Pentru delimitarea pieței furnizării accesului la bucla locală în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă, conform criteriilor stabilite prin *Regulamentul privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice*¹, Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații (ANRC) ține cont de următoarele segmentări:

- a) În funcție de rețeaua de transmisie a datelor:
 - furnizarea accesului la bucla locală de fire metalice torsadate;
 - furnizarea accesului la bucla locală de cablu coaxial;
 - furnizarea accesului la bucla locală de fibră optică;
 - furnizarea accesului la bucla locală radio.
- b) În funcție de lărgimea de bandă utilizată:
 - furnizarea accesului la servicii de Internet în bandă largă ($\geq 128\text{Kbps}$);
 - furnizarea accesului la servicii de Internet în bandă îngustă ($< 128\text{Kps}$).

PIAȚA CU AMĂNUNTUL

Piața furnizării accesului la servicii de Internet în bandă largă

Creșterea utilizării Internetului pentru o multitudine de servicii de comunicații electronice a dus la accelerarea creșterii pieței serviciilor de acces la Internet oferite la puncte fixe.

Furnizarea de servicii de acces la Internet în bandă largă pentru utilizatorii finali constă în asigurarea unei rețele de transmisie de la și către punctele de prezență ale acestora și furnizarea serviciilor de acces la Internet.

În prezent, există următoarele modalități de acces la Internet:

- servicii de acces la Internet prin dial-up;
- servicii de acces la Internet prin rețea ISDN;
- servicii de acces la Internet prin cablu coaxial;
- servicii de acces la Internet prin linii xDSL;

¹ Aprobat prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.136/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.916 din 16 decembrie 2002.

- servicii de acces la Internet utilizând ca suport linii închiriate (bazate în general pe tehnologia xDSL);
- servicii de acces la Internet pe suport radio;
- servicii de acces la Internet utilizând ca suport rețelele publice mobile;
- servicii de acces la Internet prin satelit.

În majoritatea cazurilor, utilizatorii finali nu vor substitui serviciile de acces la Internet în bandă largă cu serviciile de acces la Internet în bandă îngustă, deoarece există aplicații care nu funcționează corespunzător în cazul unei lărgimi reduse de bandă. În concluzie, definim o piață cu amănuntul distinctă pentru serviciile de acces la Internet în bandă largă.

Piața cu amănuntul pentru furnizarea serviciilor de acces la Internet în bandă îngustă este, în principal, influențată de concurența de pe piața de gros privind accesul la rețelele publice de telefonie fixă în vederea originării, terminării și tranzitului apelurilor. Această piață a fost identificată în scopul impunerii de măsuri de reglementare *ex ante*.

Piața cu amănuntul pentru furnizarea serviciilor de acces la Internet în bandă largă este o piață nouă, aflată în plină dezvoltare. În scopul facilitării dezvoltării acestei piețe, ANRC urmărește impunerea pe piețele de gros corespondente a unor măsuri care să stimuleze și să faciliteze diversificarea și creșterea ofertei de servicii de acces la Internet în bandă largă.

PIAȚA DE GROS

Pentru furnizarea serviciilor de acces la Internet este necesar să existe un canal de comunicații capabil să transmită date în ambele direcții și la viteze de transfer corespunzătoare. Pentru a oferi servicii de acces la Internet în bandă largă utilizatorilor finali prin bucla locală, furnizorii au nevoie pe piețele de gros de servicii de linii închiriate la nivel local sau de acces necondiționat la bucla locală.

Din punct de vedere tehnic, în unele cazuri, soluția oferită utilizatorului final pornind de la fiecare dintre opțiunile de mai sus poate fi aceeași. Din punct de vedere economic, însă, la nivelul pieței de gros există diferențe care impun separarea celor două tipuri de servicii în piețe distincte:

Accesul la bucla locală presupune:	Serviciile de linii închiriate presupun:
- flexibilitate mare în oferirea serviciilor (control asupra suportului); - efectuarea unor cheltuieli suplimentare (cheltuieli legate de colocare, achiziționarea de echipamente, administrarea liniei); - un risc ridicat de nerecuperare a investițiilor; - un timp îndelungat pentru punerea în funcțiune a liniei (sunt necesare informații privind punctul de conectare la rețea a utilizatorului final; pot apărea probleme în implementarea dispozițiilor legale); - posibile divergențe cu furnizorul rețelei; - necesitatea accesului la informații privind parametrii și calitatea rețelei.	- lipsă de flexibilitate în oferirea serviciilor; - investiții reduse; - un proces de colaborare cu furnizorul liniei închiriate; - un minim de informații în ceea ce privește rețeaua furnizorului de servicii.

Pentru furnizarea de servicii de acces la Internet în bandă largă se pot folosi: bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, bucla locală de fibră optică,

bucla locală de cablu coaxial, bucla locală radio, sistemele mobile din a treia generație, sistemele de transmisie prin satelit sau sistemele de transmisie prin liniile de transport a energiei electrice.

Tehnologia bazată pe **bucla locală radio** este limitată de frecvență, topografie și condițiile tehnice, permițând un număr redus de conexiuni (până la 1.000 conexiuni pentru o stație de bază), ceea ce nu constituie o soluție eficientă.

Serviciile de acces la Internet în bandă largă prin suport radio au apărut ca o soluție alternativă în zonele unde accesul prin cablu nu este posibil. Dezvoltarea tehnologiilor radio și scăderea prețului acestora a transformat bucla locală radio într-o soluție viabilă pentru furnizarea serviciilor de acces la Internet în bandă largă.

Tehnologia radio permite furnizarea serviciilor de acces la Internet în bandă largă în zonele în care rețelele de cablu nu sunt suficient dezvoltate pentru a permite furnizarea acestora, sau în zone greu accesibile. În cele mai multe cazuri, rețelele radio pot fi puse în funcțiune mult mai repede decât cele de cablu, permițând satisfacerea cerințelor utilizatorilor finali într-un timp scurt și recuperarea rapidă a investițiilor.

O rețea radio punct-multipunct presupune ca toți utilizatorii finali să beneficieze de vizibilitate directă asupra stației de bază. Interpunerea unor obstacole (clădiri, pomi, dealuri) face imposibilă realizarea unei legături radio de calitate. Pentru ca un operator să ofere o acoperire cât mai mare într-o anumită arie este obligat să instaleze mai multe stații de bază, să obțină accesul pe clădiri înalte sau să construiască turnuri, ceea ce conduce la creșterea costurilor fixe și poate crea interferențe cu alte rețele.

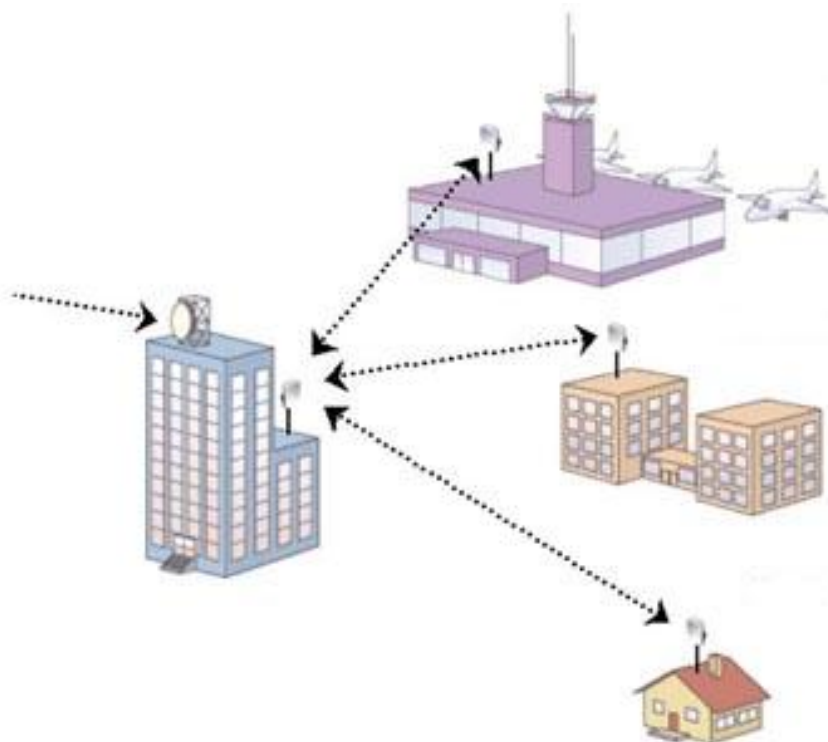

Fig.1. Bucla locală radio

În cazul **buclei locale de cablu coaxial**, rata de penetrare pe gospodării este de 37%² (2.700.000 abonați, la sfârșitul anului 2001). Totuși, pentru a putea oferi servicii de acces la Internet în bandă largă, rețelele de cablu coaxial unidirecționale trebuie modernizate astfel încât să permită transmisia bidirecțională a informației. Modernizarea unei rețele de cablu coaxial pentru ca aceasta să permită comunicarea bidirecțională este un proces complex din punct de vedere tehnic și implică investiții majore³.

Inițial, bucla locală de cablu coaxial a fost creată pentru a permite transmiterea programelor TV către un anumit număr de abonați, la un cost cât mai mic. Creșterea cererii de servicii de acces la Internet a determinat firmele de televiziune prin cablu să-și modernizeze rețelele pentru a putea realiza transmisii bidirecționale prin implementarea sistemului DOCSIS (*Data Over Cable Service Interface Specification*), care a permis extinderea lărgimii de bandă a rețelor. Pentru implementarea acestui sistem, porțiuni din cablul coaxial și elementele de amplificare (de la terminalul principal până la hub) sunt înlocuite cu fibră optică, iar semnalul video este modulat și transmis ca semnal optic către un nod optic, care îl convertește în semnal electric, putând fi astfel propagat de-a lungul întregii zone deservite de cablul coaxial (fig.2.). Folosirea fibrei optice reduce semnificativ numărul de amplificatoare necesare, îmbunătățește calitatea transmisiei reducând nivelul zgomotului asociat semnalului video. Prin realizarea unor inele de fibră optică, rețeaua prin cablu oferă o mai mare siguranță și suportă o lărgime de bandă mai mare.

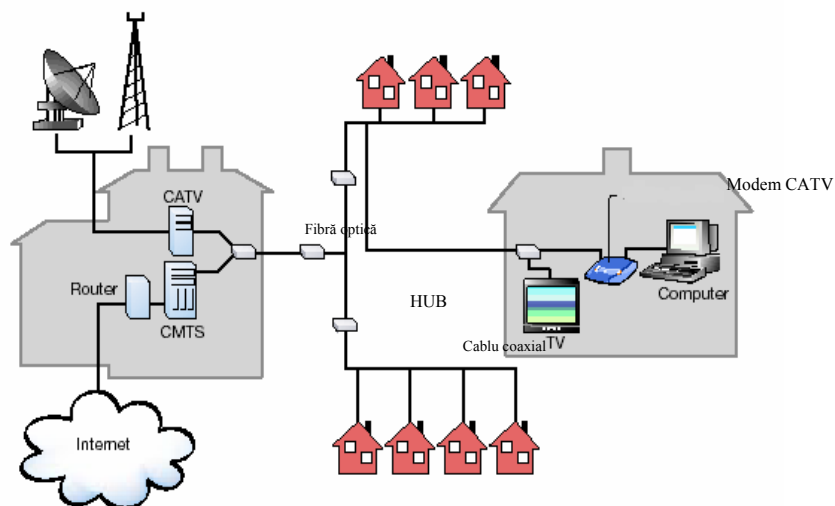

Fig.2. Buclă locală de cablu coaxial modernizată

În prezent, în România, bucla locală de cablu coaxial capabilă să susțină furnizarea de servicii de acces la Internet în bandă largă este puțin dezvoltată, însă ținând cont de posibilitatea modernizării rețelor, aceasta este o tehnologie în ascensiune.

² 2nd Report on Monitoring of EU Candidate Countries (Telecommunication Services Sector), disponibil pe Internet la adresa: http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/international/accession/text_en.htm

³ Cable modems – Broadband highway to the home, disponibil pe Internet la adresa: http://www.ericsson.com/about/publications/review/2001_01/files/2001014.pdf

Accesul la **bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate** îmbracă următoarele forme:

1. Acces total la bucla locală. În cazul accesului total la bucla locală, perechea de fire metalice torsadate este închiriată unui beneficiar, care o va utiliza în mod exclusiv. În momentul în care un beneficiar solicită această formă de acces pentru a furniza servicii unui anumit utilizator final, operatorul rețelei (furnizorul accesului) identifică perechea de fire metalice torsadate care aparțin utilizatorului respectiv și le deconectează de la repartitor. Firele vor fi conectate fie prin repartitor, fie printr-un alt cadru intermediar, la echipamentul de transmisie și multiplexare al beneficiarului, colocat în spațiul operatorului. Prin deconectarea firelor metalice de la rețeaua operatorului, beneficiarul are control total asupra relației cu utilizatorul final în ceea ce privește furnizarea de servicii.

Beneficiarul poate utiliza perechea de fire metalice torsadate pentru furnizarea de:

- servicii de telefonie destinate publicului (fig.3.),
- servicii de acces la Internet în bandă largă (prin intermediul tehnologiei xDSL) (fig.4.) sau
- ambele tipuri de servicii (fig.5.).

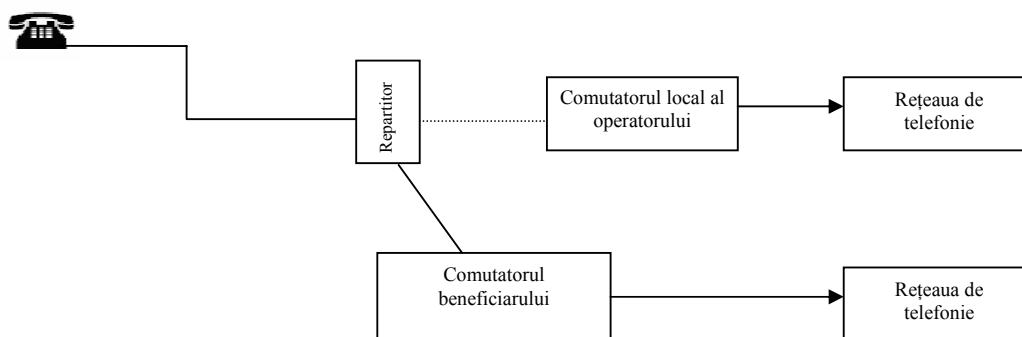

Fig.3.

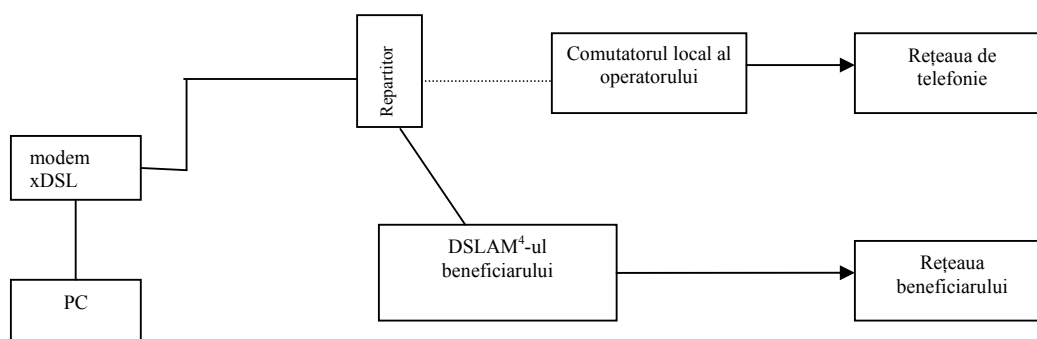

Fig.4.

⁴ DSLAM – Digital Subscriber Line Access Multiplexer

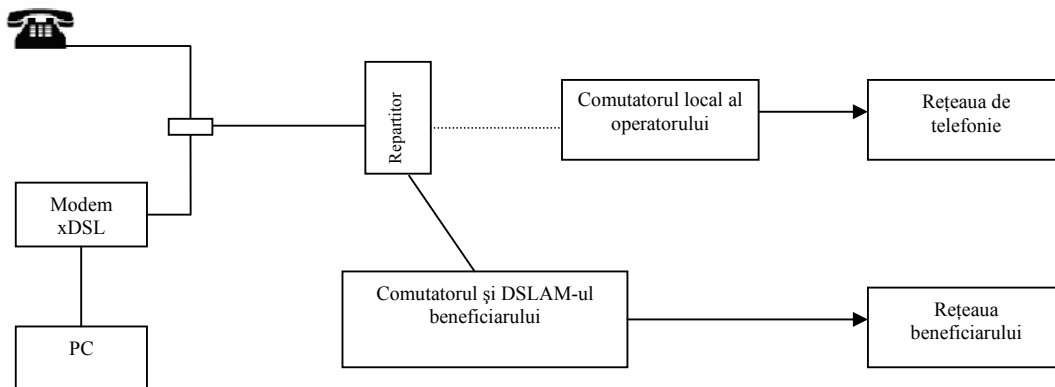

Fig.5.

2. Acces partajat la bucla locală (fig.6). În cazul accesului partajat, operatorul (furnizorul accesului) utilizează doar canalul de frecvență joasă (0–4KHz) pentru furnizarea serviciilor de telefonie destinate publicului la puncte fixe, celelalte canale de frecvență fiind utilizate de beneficiar în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă (prin intermediul tehnologiei xDSL) sau de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe. Echipamentele pentru furnizarea serviciilor de acces la Internet în bandă largă aparțin beneficiarului.

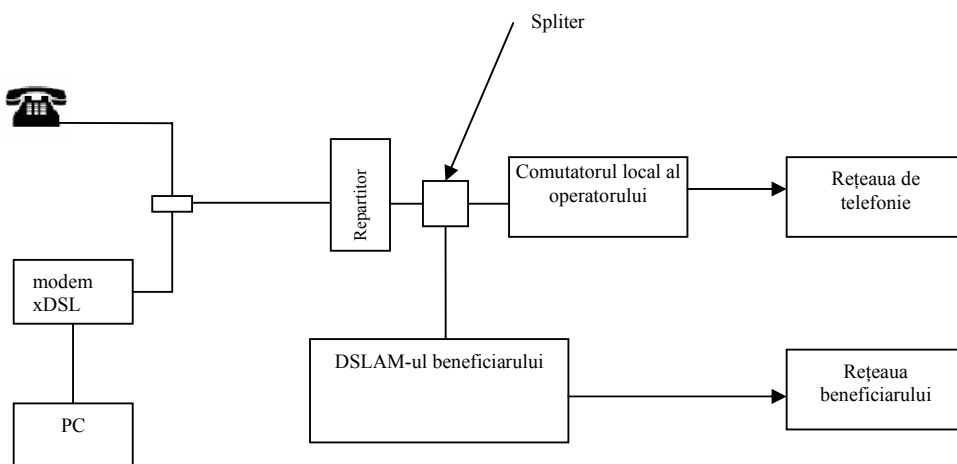

Fig.6.

3. Acces de tip „bit-stream” la bucla locală (fig.7). În cazul accesului de tip „bit-stream”, operatorul asigură legătura fizică și logică cu utilizatorul final (legătura de acces fiind echipată și configurată de către operator), punând apoi la dispoziția beneficiarului această legătură, în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă.

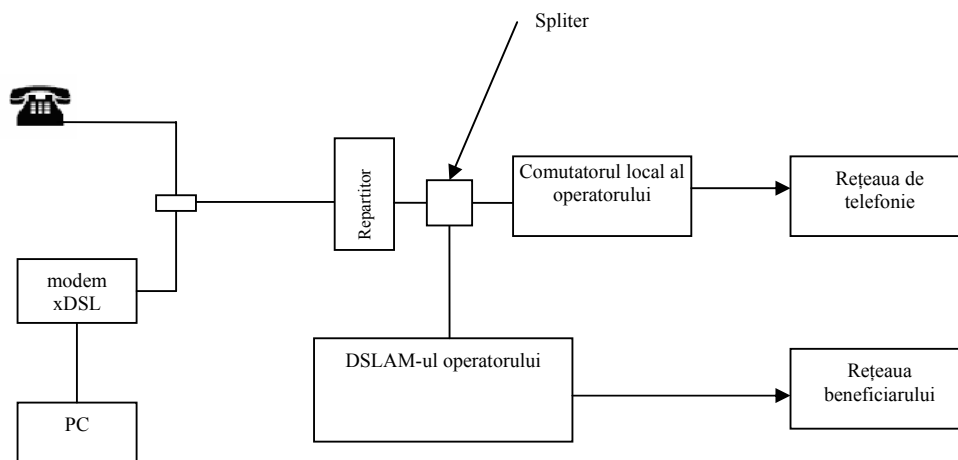

Fig.7.

Tipuri de tehnologii xDSL⁵:

TIP	Caracteristici	Viteză	Distanță	Aplicație
ADSL	Asimetric 2 fire	Downstream 1,5 Mbps – 8 Mbps Upstream 64 kbps – 1,5 Mbps	4 – 5 km	Acces Internet, videoconferințe, rețele VPN
ADSL lite	Asimetric 2 fire	Downstream 1 Mbps Upstream 512 kbps	4 – 5 km	Acces Internet, video-telefonie
HDSL	High speed symetric 4 fire	Downstream 2 Mbps Upstream 2 Mbps	4 km	Linii închiriate, interconectarea centralelor PABX, interconectarea LAN
SDSL	Symetric 2 fire	Downstream 2 Mbps Upstream 2 Mbps	3 Km	Linii închiriate, interconectare LAN
VDSL	Very high speed 2 fire	Downstream 13 Mbps – 52 Mbps Upstream 1,5 Mbps – 2,3 Mbps Max 34 Mbps simetric	1 km	Acces Internet multimedia, transmisiuni de televiziune digitale

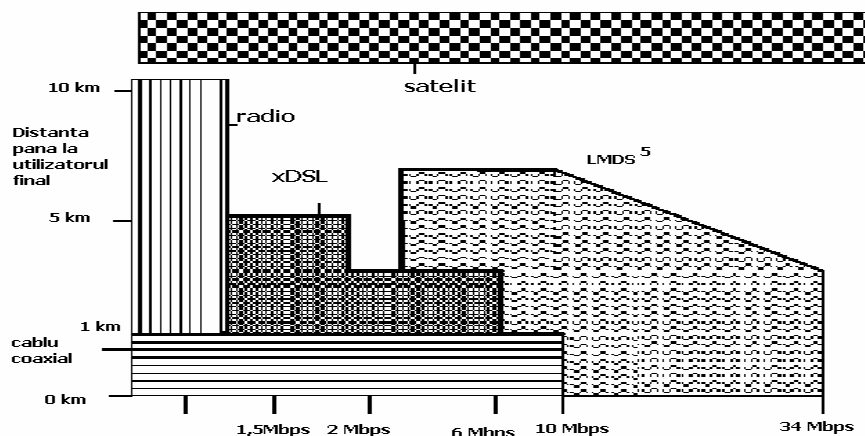

Fig.8. Comparație între diferitele tehnologii de acces la Internet⁷

⁵ "Operational implications of local loop unbundling and the need for tehcnical co-ordination" – Gilbert & Tobin/Political Intelligence

⁶ LMDS – Local Multipoint Distribution System – tehnologie radio în bandă largă utilizată pentru furnizarea de date, voce, servicii Internet, servicii video, utilizată în special în banda de frecvență de 2,5Ghz.

⁷ "Operational implications of local loop unbundling and the need for tehcnical co-ordination" – Gilbert & Tobin/Political Intelligence

Furnizarea accesului la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate poate constitui suportul pentru furnizarea serviciilor de telefonie destinate publicului la puncte fixe. Considerentele tehnice și economice prezentate duc la concluzia că furnizarea de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe pe baza accesului direct la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate nu constituie, într-o măsură semnificativă, un substitut pentru furnizarea de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe pe baza contractelor de interconectare. Cu toate acestea, vor putea fi oferite servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe în cadrul unui pachet de servicii, împreună cu serviciile de acces la Internet în bandă largă (și/sau serviciile de programe).

În consecință, serviciile de telefonie destinate publicului la puncte fixe oferite pe baza accesului total sau partajat la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate sunt considerate conexe serviciilor de acces la Internet în bandă largă, iar furnizarea accesului la bucla locală pentru furnizarea de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe este inclusă în aceeași piață cu furnizarea accesului la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate pentru furnizarea de servicii de acces la Internet în bandă largă.

1. Identificarea piețelor relevante de gros ale produsului

Un furnizor care dorește să intre pe piața cu amănuntul a serviciilor de acces la Internet în bandă largă poate oferi aceste servicii aplicând o serie de tehnologii la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate prin obținerea accesului total sau partajat la aceasta.

Substituibilitatea cererii. Un furnizor de servicii de acces la Internet în bandă largă pe piața cu amănuntul, care utilizează ca suport accesul total sau partajat la bucla locală din fire metalice torsadate, efectuează la nivelul pieței de gros o serie de investiții suplimentare determinate de colocare, achiziționarea de echipamente și administrarea liniei, existând un risc ridicat de nerecuperare a investițiilor; în schimb, el poate oferi o categorie mai largă de servicii, fie separat, fie sub forma unui pachet de servicii (acces la Internet în bandă largă și servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe), beneficiind astfel de avantajele economiilor de scop și de posibilitatea de a oferi servicii în mod independent de furnizorul accesului. În concluzie, accesul total sau partajat la bucla locală oferă beneficiarului mai multă flexibilitate în furnizarea tehnologiei dorite (inclusiv oferirea de servicii în bandă largă) și posibilitatea de a-și diversifica oferta de servicii cu amănuntul.

Având în vedere aceste considerente, în mod normal, furnizorul în cauză nu va substitui accesul total sau partajat la bucla locală din fire metalice torsadate cu un alt suport, în condițiile în care bucla locală disponibilă pe piață nu este deja echipată și configurată, iar serviciile de acces la Internet ce pot fi oferite pe aceasta nu au o calitate corespunzătoare cerințelor. De asemenea, un furnizor care utilizează accesul de tip „*bit-stream*” la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, fibră optică, cablu coaxial și la bucla locală radio pentru furnizarea serviciilor de Internet în bandă largă pe piața cu amănuntul îl va substitui cu accesul total sau partajat la bucla locală de

fire metalice torsadate numai în măsura în care dispune de echipamentele necesare pentru furnizarea de servicii cu amănuntul echivalente.

Substituibilitatea ofertei. O variantă alternativă oferirii accesului total sau partajat la bucla locală pentru oferirea de servicii de acces la Internet în bandă largă o reprezintă construirea sau îmbunătățirea unei infrastructuri alternative (cum ar fi cea de cablu coaxial).

În cazul unei creșteri mici, dar semnificative și de durată a prețului pentru serviciile de acces total sau partajat la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, nici un alt furnizor nu va fi capabil să ofere într-un timp scurt acest tip de servicii având în vedere investițiile majore, riscurile mari de nerecuperare a acestora și timpul îndelungat de punere în funcțiune sau de îmbunătățire a unei rețele de acces.

Pe baza criteriului substituibilității cererii și criteriului substituibilității ofertei, ANRC identifică două piețe relevante distincte:

1. Piața furnizării accesului total sau partajat la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă și de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe;

2. Piața furnizării accesului de tip „bit stream” la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, fibră optică, cablu coaxial și la bucla locală radio în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă.

2. Identificarea piețelor geografice relevante

1. Piața furnizării accesului total sau partajat la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă și de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe. Pe piața relevantă astfel identificată există un singur furnizor de servicii de acces la bucla locală din fire de cupru torsadate, dimensiunea geografică fiind dată de aria acoperită de rețeaua furnizorului, adică *teritoriul național*.

2. Piața furnizării accesului de tip „bit stream” la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, fibră optică, cablu coaxial și la bucla locală radio în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă. ANRC definește această piață *la nivel național* în scopul analizării gradului de concurență pe piață. Dacă în urma efectuării analizei de piață se va constata existența unor zone geografice mai restrânse în care condițiile de concurență sunt diferite față de condițiile existente la nivel național, ANRC va segmenta geografic această piață și va impune măsuri de reglementare numai în acele zone în care se constată existența unui furnizor cu putere semnificativă pe piață.

3. Identificarea piețelor relevante ca piețe relevante specifice

a) Barierele la intrarea pe piață

Bariere structurale

Intrarea unor noi furnizori de servicii de acces la bucla locală pe piețele de gros corespunzătoare este limitată de mărimea investițiilor, de timpul îndelungat de punere în funcțiune a unei rețele de acces, precum și de costurile mari necesare duplicării la nivel național a rețelei existente.

De asemenea, barierele structurale constau și în existența unor economii de scară, scop și densitate, avantaje de care beneficiază furnizorul cu putere semnificativă pe piață.

Bariere legale

Existența în trecut a unor drepturi exclusive acordate unui singur furnizor, în ceea ce privește construirea, operarea, modernizarea și îmbunătățirea rețelei publice de telefonie fixă, precum și a infrastructurii aferente acesteia, în vederea furnizării de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe crește impactul barierele structurale de mai sus: economiile de scară, de scop și de densitate.

b) Dinamica pieței

Ținând cont de natura barierele legale amintite mai sus, nu este previzibil modul în care dinamica piețelor poate înlătura aceste bariere.

c) Eficiența dreptului concurenței

Experiența acumulată pe piața internațională dovedește că normele generale de concurență nu reușesc să asigure o concurență efectivă pe piața accesului la bucla locală, în lipsa reglementărilor sectoriale specifice.

În concluzie, ANRC identifică două noi piețe relevante specifice de gros, care vor fi adăugate listei piețelor relevante specifice prevăzute în Anexa la *Regulamentul privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice*⁸:

1. a) Piața relevantă a produsului

Piața furnizării accesului total sau partajat la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă și de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe.

Piața identificată este o piață de gros, supusă prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.527/2002.

⁸ Aprobat prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.136/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.916 din 16 decembrie 2002.

b) Piața geografică relevantă

Piața națională determinată de teritoriul României

2. a) Piața relevantă a produsului

Piața furnizării accesului de tip „*bit stream*” la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, fibră optică, cablu coaxial și la bucla locală radio în scopul furnizării de servicii de acces la Internet în bandă largă.

Piața identificată este o piață de gros, supusă prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.527/2002.

b) Piața geografică relevantă

Piața națională determinată de teritoriul României

II. Piața furnizării serviciilor de linii închiriate

Serviciul de linii închiriate este serviciul de comunicații electronice destinat publicului prin intermediul căruia se oferă o capacitate de transmisie transparentă și permanentă între două puncte ale rețelelor și care nu permite posibilitatea comutării la cererea utilizatorilor.

Analiza pieței furnizării serviciilor de linii închiriate pornește de la următoarele criterii de segmentare:

a) În funcție de lungimea liniei închiriate:

- linii închiriate la nivelul rețelei locale;
- linii închiriate la nivelul rețelei naționale (intra- și inter-regionale);
- linii închiriate internaționale.

b) În funcție de suportul liniei:

- linii închiriate din cablu (fire metalice torsadate, fibră optică sau cablu coaxial);
- linii închiriate radio.

c) În funcție de capacitate:

- linii închiriate de capacitate mică ($< 2\text{Mbs}$);
- linii închiriate de capacitate medie ($2\text{Mbs}-34\text{Mbs}$);
- linii închiriate de capacitate mare ($> 34\text{Mbs}$).

PIAȚA CU AMĂNUNTUL

Piața furnizării serviciilor de linii închiriate

O linie închiriată, la nivelul pieței cu amănuntul, reprezintă o capacitate de transmisie transparentă și permanentă între două puncte de prezență ale aceluiași utilizator final și care este dedicată exclusiv acelui utilizator. O asemenea linie închiriată reprezintă un serviciu final, în sensul că nu este utilizată ca „suport” pentru furnizarea de servicii altor utilizatori. Folosirea unui serviciu de linii închiriate este oportună atunci când un utilizator dorește să realizeze legătura între două puncte de prezență între care există un flux permanent de comunicații. Prețul unei linii închiriate depinde de capacitatea și lungimea acesteia.

Substituibilitatea cererii. La nivelul pieței cu amănuntul, utilizatorul final poate substitui relativ ușor o linie închiriată de cablu cu o linie închiriată radio (și invers), în cazul unei creșteri mici, semnificative și de durată a prețului.

Substituibilitatea ofertei. Un furnizor care dorește să ofere servicii de linii închiriate trebuie să construiască o rețea sau să cumpere servicii de linii închiriate de pe piața de gros corespunzătoare. Construirea unei rețele nu reprezintă un substitut pe piața de gros a furnizării de servicii de linii închiriate deoarece presupune un timp îndelungat și investiții majore. În consecință, pentru a oferi servicii de linii închiriate cu amănuntul într-un timp scurt, un furnizor trebuie să cumpere aceste servicii de pe piața de gros corespunzătoare.

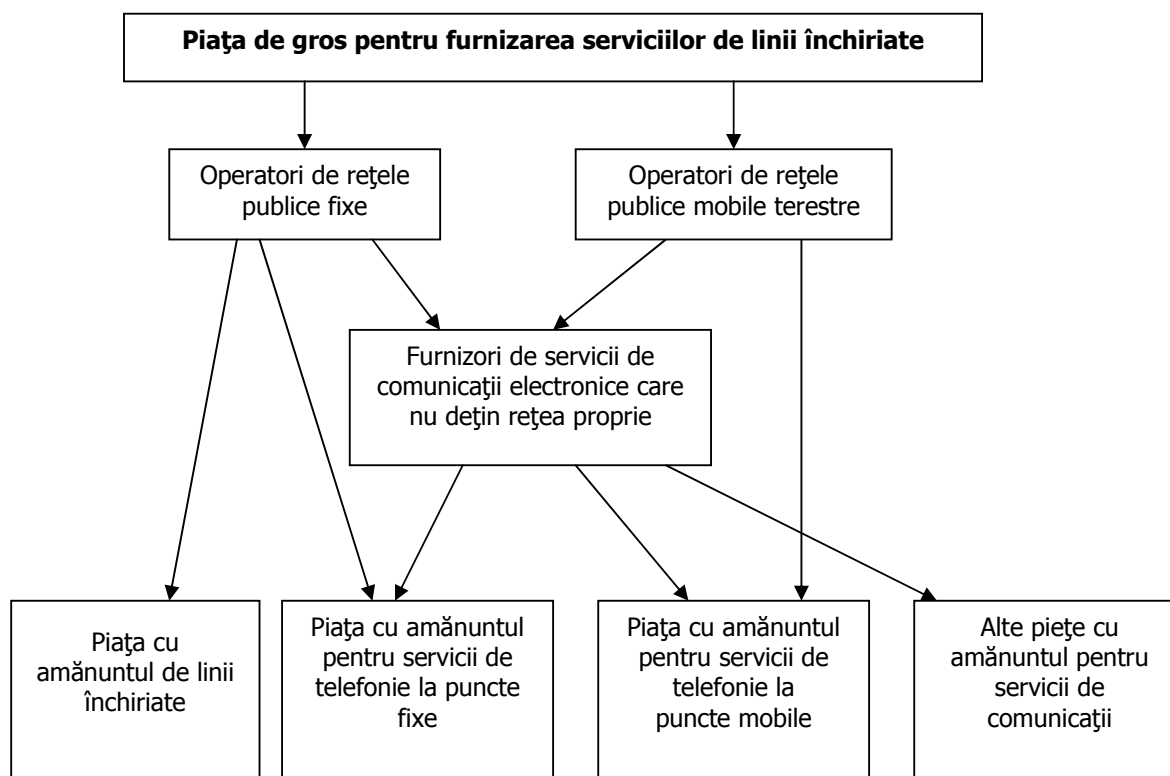

Fig.9. Relația dintre piața cu amănuntul și piața de gros a serviciilor de linii închiriate

PIAȚA DE GROS

La nivelul pieței de gros, o linie închiriată este utilizată ca „suport” intermediar pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice care urmează să fie achiziționate de către utilizatorii finali de pe piețele cu amănuntul. Prețul serviciilor de linii închiriate pe piața de gros are o influență diferită asupra serviciilor de pe piața cu amănuntul. În cazul serviciilor de linii închiriate comercializate pe piața cu amănuntul, acest „suport” intermediar reprezintă un element semnificativ de cost, în timp ce pentru alte servicii cum ar fi serviciile de telefonie destinate publicului are o pondere mai mică în costul total. De aceea, concurența existentă la nivelul pieței de gros a serviciilor de linii închiriate va influența direct unele servicii mai mult decât altele.

La nivelul pieței de gros ANRC distinge următoarele tipuri de linii închiriate:

- **linie închiriată–circuit total** – capacitatea de transmisie transparentă și permanentă între două puncte terminale aparținând aceleiași rețele publice de comunicații electronice sau unor rețele publice de comunicații electronice diferite;
- **linie închiriată–segment terminal**, respectiv **serviciu de linii închiriate–segmente terminale** – segmentul de linie închiriată–circuit total delimitat de un punct terminal și un punct de interconectare pentru linii închiriate situat la nivelul buclei locale,

al rețelei de transport locale sau al rețelei de transport regionale, respectiv serviciul de linii închiriate care oferă acest segment pe piața de gros (fig.10);

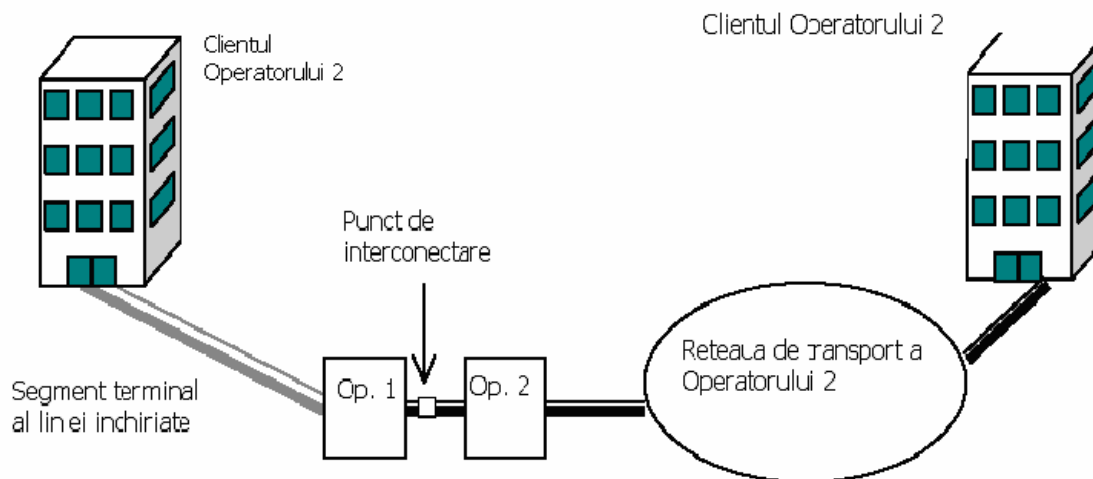

Fig.10. Linie închiriată–segment terminal

- **linie închiriată–segment de trunchi**, respectiv **serviciu de linii închiriate–segmente de trunchi** – segmentul de linie închiriată–circuit total delimitat de două puncte de interconectare pentru linii închiriate situate la nivelul rețelei de transport naționale (*backbone*) sau al rețelei de transport regionale, respectiv serviciul de linii închiriate care oferă acest segment pe piața de gros.

1. Identificarea piețelor relevante de gros ale produsului

Pentru a promova concurența la nivelul pieței cu amănuntul, ANRC identifică două piețe relevante de gros ale produsului:

- 1. Piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente terminale;*
- 2. Piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente de trunchi.*

2. Identificarea piețelor geografice relevante

ANRC definește aceste piețe *la nivel național* în scopul analizării gradului de concurență pe piață. Dacă în urma efectuării analizei de piață se va constata existența unor zone geografice mai restrânse în care condițiile de concurență sunt diferite față de condițiile existente la nivel național, ANRC va segmenta geografic această piață și va impune măsuri de reglementare numai în acele zone în care se constată existența unui furnizor cu putere semnificativă pe piață.

3. Identificarea piețelor relevante ca piețe relevante specifice

1. Piața furnizării serviciilor de linii închiriate—segmente terminale

a) Barierele la intrarea pe piață

Bariere structurale

Numărul furnizorilor de segmente terminale depinde în principal de măsura în care aceștia dețin o rețea de acces la utilizatorii finali. Prin urmare, furnizorii care dețin o astfel de rețea pot intra în concurență pe această piață.

Pentru a analiza concurența pe această piață, ANRC va lua în considerare și barierele existente la intrarea unor noi furnizori pe piața serviciilor de linii închiriate-segmente terminale, bariere care reprezintă avantaje strategice pentru furnizorul deja existent pe piață.

În primul rând, barierele structurale constau în costurile fixe nerecuperabile mari, necesare pentru construirea și punerea în funcțiune a unei rețele de către noul furnizor intrat pe piață. Această situație va descuraja intrarea pe piață a potențialilor furnizori de servicii de linii închiriate-segmente terminale.

Barierele structurale constau și în existența economiilor de scară și de scop pe care le înregistrează furnizorii existenți deja pe piață, economii care au ca efect scăderea costului marginal înregistrat de aceștia. În această situație, din punctul de vedere al noului intrat este mai puțin profitabil să concureze cu furnizorii existenți pe piață, deoarece aceștia vor fi cu atât mai agresivi din punct de vedere comercial, cu cât acest cost marginal va fi mai scăzut. Astfel, economiile de scop și de scară măresc riscul noilor intrați de nu-și recupera costurile fixe de intrare, iar barierele de intrare devin mai eficiente.

Ca o consecință a existenței acestor bariere structurale ridicate, în majoritatea cazurilor este economic eficient ca furnizorii nou intrați să opteze pentru achiziționarea de servicii de linii închiriate-segmente terminale de pe piața de gros corespunzătoare, în loc să le furnizeze ei înșiși. În această situație, ei pot cumpăra servicii de linii închiriate-segmente terminale de la furnizorii care dețin rețele de acces.

Bariere legale

În România a existat, până la data de 31.12.2002, dreptul exclusiv de a furniza linii închiriate de cablu (aparținând S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A.) și dreptul exclusiv de a furniza linii închiriate radio cu o capacitate mai mare de 2Mbits/s (aparținând Societății Naționale de Radiocomunicații – S.A.).

S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A. este principalul furnizor pe piața serviciilor de linii închiriate, deținând o cotă de piață de peste 40% pe piața cu amănuntul a serviciilor de linii închiriate. Pornind de la cota de piață deținută pe piața cu amănuntul, se poate

deduce că, pe piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente terminale, cota de piață a S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A. va fi cel puțin la fel de mare.

Existența în trecut a unor drepturi exclusive crește impactul barierelor structurale enunțate mai sus.

b) Eficiența dreptului concurenței

Experiența acumulată pe piața internațională dovedește că normele generale de concurență nu reușesc să asigure o concurență efectivă pe piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente terminale, în lipsa reglementărilor sectoriale specifice.

Lipsa concurenței la nivelul pieței de gros a furnizării serviciilor de linii închiriate are consecințe directe asupra unor servicii oferite pe alte piețe cu amănuntul. Este cazul serviciilor pentru care liniile închiriate achiziționate la nivel de gros reprezintă suportul, materia primă pentru a asigura furnizarea de servicii finale cu amănuntul, altele decât serviciile de linii închiriate cu amănuntul. Aceste servicii pot fi: servicii de acces la Internet la puncte fixe, serviciile frame relay, servicii ATM și servicii VPN.

2. Piața furnizării serviciilor de linii închiriate – segmente de trunchi

În analizarea acestei piețe, cotele de piață ale furnizorilor de servicii de linii închiriate–segmente de trunchi au fost determinate pe baza cotelor de piață de pe piața cu amănuntul a serviciilor de linii închiriate, plecându-se de la premisa că furnizorii de servicii cu amănuntul folosesc propriile lor rețele de transport. În prezent, pe piața cu amănuntul de servicii de linii închiriate, S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A. are o cotă de piață de peste 40%. Aceasta implică faptul că pe piața de gros de servicii de linii închiriate–segmente de trunchi S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A. are o cotă de piață la fel de mare. Mărimea cotei de piață nu reprezintă cu necesitate un criteriu determinant pentru desemnarea S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A. ca având putere semnificativă pe piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente de trunchi. În acest caz, cota de piață este o consecință a lipsei de concurență pe piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente terminale.

Pentru a determina concurența existentă pe piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente de trunchi, ANRC a luat în considerare că în România există, în prezent, furnizori care și-au construit o rețea de transport la nivel regional, cu posibilitatea extinderii la nivel național. Prin urmare, furnizorii care dețin o astfel de rețea de transport vor fi în măsură să concureze cu S.N.Tc. „Romtelecom” – S.A. pe această piață. De asemenea, ținând cont de investițiile mari pe care le presupune o rețea de transport, furnizorii nou intrați vor urmări să-și exploateze eficient rețeaua. Acest lucru nu este posibil doar pe baza activităților pe care aceștia le desfășoară la nivelul piețelor cu amănuntul, de aceea, fiind probabil ca furnizorii nou intrați să ofere servicii de linii închiriate–segmente de trunchi altor transportatori, determinând astfel creșterea concurenței pe această piață.

În concluzie, piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente de trunchi este caracterizată de o dinamică accentuată, fiind previzibilă intrarea pe piață, în viitorul apropiat, a unor noi furnizori care vor oferi linii închiriate–segmente de trunchi folosind infrastructura proprie. În acest sens, ANRC identifică piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente de trunchi ca piață relevantă în scopul analizării evoluției concurenței și a gradului de competitivitate.

În concluzie, ANRC identifică două noi piețe relevante specifice de gros, care vor fi adăugate listei piețelor relevante specifice prevăzute în Anexa la *Regulamentul privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice*⁹:

1. a) **Piața relevantă a produsului**

Piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente terminale.

Piața identificată este o piață de gros, supusă prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.527/2002.

b) **Piața geografică relevantă**

Piața națională determinată de teritoriul României

2. a) **Piața relevantă a produsului**

Piața furnizării serviciilor de linii închiriate–segmente de trunchi.

Piața identificată este o piață de gros, supusă prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.527/2002.

b) **Piața geografică relevantă**

Piața națională determinată de teritoriul României

⁹ Aprobat prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.136/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.916 din 16 decembrie 2002.

III. Piața accesului la infrastructura asociată rețelelor publice de comunicații electronice

1. Identificarea piețelor relevante de gros ale produsului

Pentru construirea unei rețele publice de comunicații electronice este nevoie de infrastructură în vederea susținerii acesteia. Infrastructura cuprinde stâlpi de înaltă și de joasă tensiune, conducte, șanțuri, clădiri, piloni, tuneluri de metrou, etc. Accesul la infrastructură poate îmbunătăți semnificativ oferta de servicii de comunicații electronice.

Una dintre principalele bariere în dezvoltarea unei rețele publice de comunicații electronice o reprezintă costul infrastructurii asociate, în special în zonele cu o densitate redusă a populației. În scopul reducerii acestor costuri, ANRC promovează accesul partajat la infrastructura asociată. Accesul la infrastructura asociată poate duce la scăderea costurilor furnizorilor nou intrați pe piață și, în același timp, deținătorii de infrastructură asociată pot obține venituri suplimentare.

Un alt beneficiu al partajării infrastructurii asociate îl reprezintă reducerea impactului construirii unei noi infrastructuri asupra mediului înconjurător.

În scopul reducerii timpului necesar încheierii contractelor de închiriere, al eliminării discriminărilor de preț și al prevenirii unui comportament anticoncurențial din partea furnizorilor de infrastructură asociată cu putere semnificativă pe piață, ANRC consideră necesară definirea unei piețe a accesului la infrastructura asociată rețelelor publice de comunicații electronice.

Segmentarea pieței accesului la infrastructura asociată în funcție de tipul de infrastructură nu se justifică, practic infrastructura supraterană putând fi substituită cu infrastructura subterană (acolo unde există disponibilitate) pentru realizarea rețelelor publice de comunicații electronice din cupru, fibră optică sau cablu coaxial. Totuși, pentru realizarea unor rețele publice de comunicații electronice prin radio nu există substituibilitate între cele două tipuri de infrastructură asociată. De aceea, ANRC identifică două piețe pentru infrastructura asociată:

1. Piața accesului la infrastructura asociată segmentelor constituite din fire metalice, fibră optică sau cablu coaxial ale rețelelor publice de comunicații electronice, care cuprinde accesul la acele resurse asociate care permit sau susțin furnizarea de servicii prin intermediul rețelei respective, inclusiv cele care nu au fost create pentru a fi utilizate ca suport al rețelelor de comunicații electronice, dar care sunt utilizate ca infrastructură asociată pentru cel puțin o rețea publică de comunicații electronice (stâlpi de înaltă și de joasă tensiune, conducte, șanțuri, clădiri, piloni, tuneluri de metrou etc.);

2. Piața accesului la infrastructura asociată segmentelor radio ale rețelelor publice de comunicații electronice, care cuprinde accesul la acele resurse asociate supraterane care permit sau susțin furnizarea de servicii prin intermediul rețelei respective, inclusiv cele care nu au fost create pentru a fi utilizate ca suport al rețelelor de comunicații electronice, dar care sunt utilizate ca infrastructură

asociată pentru cel puțin o rețea publică de comunicații electronice (stâlpi, clădiri, piloni, etc.).

2. Identificarea piețelor geografice relevante

Piețele geografice relevante sunt determinate de *teritoriul României*. Acolo unde, prin aplicarea criteriilor substituibilității cererii și a ofertei, ANRC va constata existența unor condiții de concurență particulare și omogene pe o arie mai restrânsă, va identifica o piață geografică distinctă.

3. Identificarea piețelor relevante ca piețe relevante specifice

a) Barierele la intrarea pe piață

Barierele structurale ridicate fac nefezabilă duplicarea infrastructurii asociate existente, datorită costurilor mari implicate și a dificultăților în obținerea dreptului de acces pe proprietăți pentru construirea de infrastructuri.

b) Eficiența dreptului concurenței

Experiența acumulată pe piața internațională dovedește că normele generale de concurență nu sunt capabile să asigure o concurență efectivă pe piață, în lipsa reglementărilor sectoriale specifice.

În concluzie, ANRC identifică două noi piețe relevante specifice de gros, care vor fi adăugate listei piețelor relevante specifice prevăzute în Anexa la *Regulamentul privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice*¹⁰:

1. a) Piața relevantă a produsului

Piața accesului la infrastructura asociată segmentelor constituite din fire metalice, fibră optică sau cablu coaxial ale rețelelor publice de comunicații electronice, care cuprinde accesul la acele resurse asociate care permit sau susțin furnizarea de servicii prin intermediul rețelei respective, inclusiv cele care nu au fost create pentru a fi utilizate ca suport al rețelelor de comunicații electronice, dar care sunt utilizate ca infrastructură asociată pentru cel puțin o rețea publică de comunicații electronice (stâlpi de înaltă și de joasă tensiune, conducte, șanțuri, clădiri, piloni, tuneluri de metrou etc.).

Piața identificată este o piață de gros, supusă prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura

¹⁰ Aprobat prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.136/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.916 din 16 decembrie 2002.

asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.527/2002.

b) Piața geografică relevantă

Piața națională determinată de teritoriul României

2. a) Piața relevantă a produsului

Piața accesului la infrastructura asociată segmentelor radio ale rețelelor publice de comunicații electronice, care cuprinde accesul la acele resurse asociate supranetelor care permit sau susțin furnizarea de servicii prin intermediul rețelei respective, inclusiv cele care nu au fost create pentru a fi utilizate ca suport al rețelelor de comunicații electronice, dar care sunt utilizate ca infrastructură asociată pentru cel puțin o rețea publică de comunicații electronice (stâlpi, clădiri, piloni, etc.).

Piața identificată este o piață de gros, supusă prevederilor Ordonanței Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.527/2002.

b) Piața geografică relevantă

Piața națională determinată de teritoriul României